

Osztályozás

027.43

idő "1962"

Személy

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Bernáth László*

Cím:

**Szerelmes könyvet a mamának,
autóskönyvet a fiatalembernek**

Esk-Hullap.
(Hely)

1962. márc. 16.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

A redőny felhúzása után a kint várakozók betódultak a Szabó Ervin Könyvtár Lehel úti 4-es számú fiókjába és a két méternél alig hosszabb pult mellett egyszerre 10—15 olvasó próbálta leadni a régi könyveit és újat kérni. A pult másik oldalán két könyvtárosnő serénykedett.

Ha valaki a nyitástól — hat óra hosszat — zárásig ott áll a pult mögött, óhatatlanul a futószalagra gondol. Ebben a túlzásúfolt, nagy forgalmú fiókban alig jut több idő egy-egy műveletre, mint a szerelőnek a gyári futószalag mellett. A mozdulatok itt is gyorsak, beidegzettek: egy tekintet az olvasófüzetre, kutatás a személyi kartonok között, öt-hat könyv átnyújtása az olvasónak, beírás, aláírás, pecsételések. Így megy szünet nélkül.

Helyébe hozzák

Egy fiatalember — hatórás kíségető — mint a szalagnál a segédmunkás, helyére hordja a visszahozott könyveket, vagy berakja a kölcsönzőpult alá, itt tárolják a „friss nyersanyagot”. Ha valaki nem tudja, mit vigyen, innen adnak válogatni. Első pillanatra olyan erős a futószalag hasonlat, hogy alig lehet szabadulni a gondolattól: nem is szellemi termékekkel foglalkoznak. A kérdések is gyorsak, rövidek —: „nem lehet-e mellé még egy regényt vinni?” „Nem, mind a kettő két-kötetes.” Talán válogasson valami kicsit itt a dobozban.”

A könyvtári szabályzat szigorúan csak három könyvet engedélyez. De egyébként is gazdálkodni kell a könyvekkel — nyolc év előtt az induláskor 2400 kötet 23 ezerre nőtt és ez is kevés —, hogy aki máspan jön, az is kapjon még könyvet. Később a párbeszédnek mégis csak feloldják a futószalaghangulatot: „Hol van az a szép kislány, aki itt volt?” „Áthelyezték egy másik fiókba.” „Heltai, irt valamit, ami nem színdarab? Hallottam a rádióban a Néma leventét.” Ezt egy hetvenéves néni kérdezi, s már hozzák is a Heltai-köteteket. Aki címeikkel, neveikkel jön, megkönnyíti a munkát.

Marika

Megjelenik Marika is. A két és félezer olvasóból legalább ezer csak Marikának ismeri *Jelinek Lászlónét*, aki a fiók megnyitása óta a könyvtár vezetője. Gyorsan feltölti könyvvél a már hézagos üvegpoltot — ahonnan szintén lehet válogatni —, aztán ő is beáll segíteni.

— Igen, a Darvaséknak egy szerelmes könyvet a mamának, és egy autóskönyvet a fiatalembernek. Kun bácsi, mit parancsol?

Háromra vége az első hullámnak — ilyenkor jönnek a nyugdíjasok — aztán kis szünet, fél négykor jön az újabb hullám, ötkor ismét, hat után az utolsó roham. A hat óra alatt a kis helyiség soha sem volt teljesen üres.

Tanulság

Zárás előtt Marika kezében peregnék a kölcsönzött könyvek kartonjai, a kolléganő húz-

za a statisztikai vonalkákat. Egyetlen nap kétszáznegyven olvasó, csaknem ezer kötet. Az új magyar irodalomból kivitték 174 művet, a régi magyarból 108-at, a klasszikus külföldiből 145-öt, egyéb nyugati irodalomból 127-et, szovjet irodalomból 29-et, népi demokratikus országok irodalmából 31-et, harmincegy politikai munkát, harminc műszaki ismeretterjesztő könyvet, huszonkilenc természettudományos és száztizenhat egyéb kötetet. A statisztika azt bizonyítja, hogy az izlés közvetett irányítását mit adnak át válogatni, mit

tesznek az üvegpoltokra —, nem eredménytelen, és sokat segít. Mert egyébként egy olvasóra átlag 3 perc jut, de ebben benne van az adminisztráció, s így realisabb olvasónként másfél percet számítani. Bizony, nagyon kevés.

Nem minden könyvtári fiók ilyen forgalmas. A 4-es tapasztalatai mégis azt bizonyítják, tovább kell keresni a módot — a cédulakatalógus jobb propagandájával, esetleg külön adminisztrátor beállításával —, hogy a könyvtárosnak az olvasóra is jusson ideje.

Bernáth László